

Projekt: Älgjakt och rovdjursförvaltning

Ett samarbete mellan myndigheter och Svenska Jägareförbundet i syfte att:

- ➔ Sprida kunskap om hur vargen påverkar älgstammen och jakten, lokalt och nationellt.
- ➔ Skapa dialog kring älgförvaltning i rovdjurstäta områden.

Fyra seminarier i Västra Götaland och Värmland

Dagordning

18.00 Inledning

Hur påverkas älgstammen och möjligheterna till jakt vid en vargetablering?

19.10 Bensträcker- och funderingspaus

19.30 Praktiska tillämpningar, mål och förvaltningsmetoder.

20.50 Summering och utvärdering.

21.00 Sluttid

Kvällens föreläsare

Olof Liberg / Håkan Sand

Skandulv

Grimsö forskningsstation

Gunnar Glöersen,

Svenska jägareförbundet

Hur påverkas älgstammen...

...och möjligheterna till jakt
vid en vargetablering?

Facktermer

Predation – när rovdjur dödar andra djur

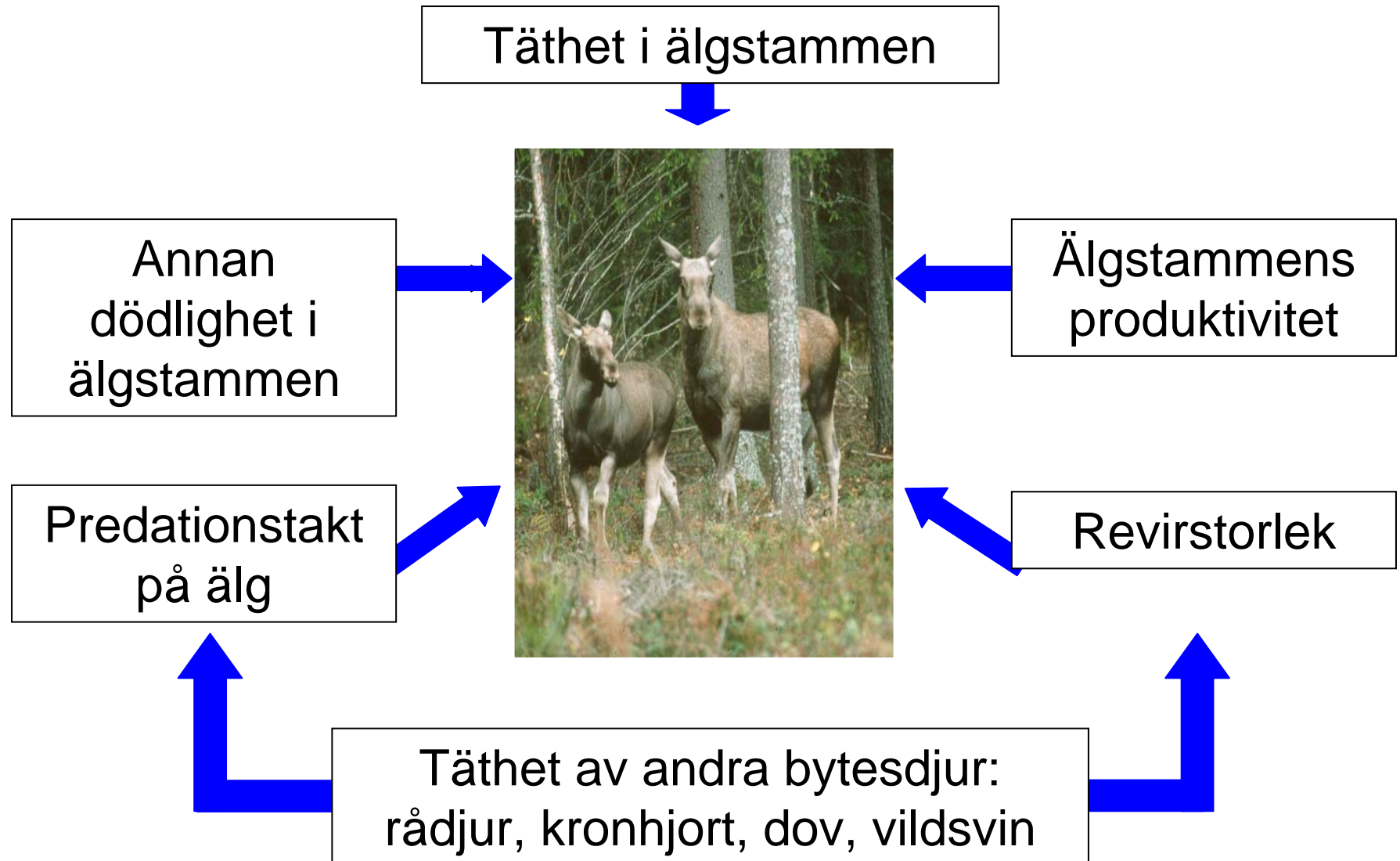
Predationstakt – hur ofta de dödar

Predationstryck – hur stor andel av
älgstammen de dödar

Möjligt (jakt)uttag – den del av

årsproduktionen som återstår för jakt.

Vad styr vargens inverkan på älgstammen?

Metoder

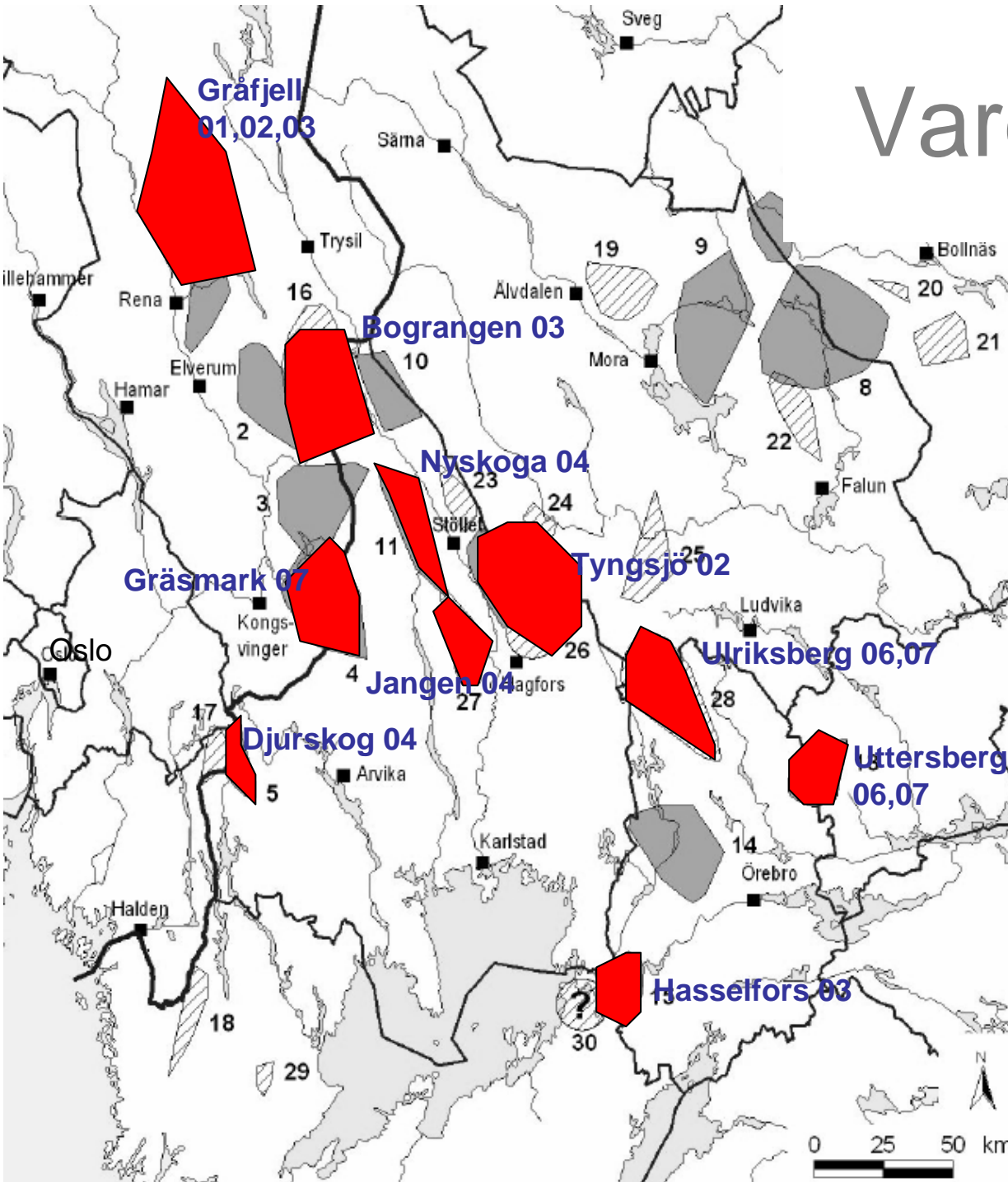
Predationsstudier i vargrevir sommar och vinter:

- GPS-märkning av älgar
- Kontroll i fält och undersökning av älgkadaver

Skattning av täthet för älg och rådjur:

- Flyginventering
- Spillningsinventering

Vargrevir i studien

Vinterstudier:

14 st i 10 revir

Sommarstudier:

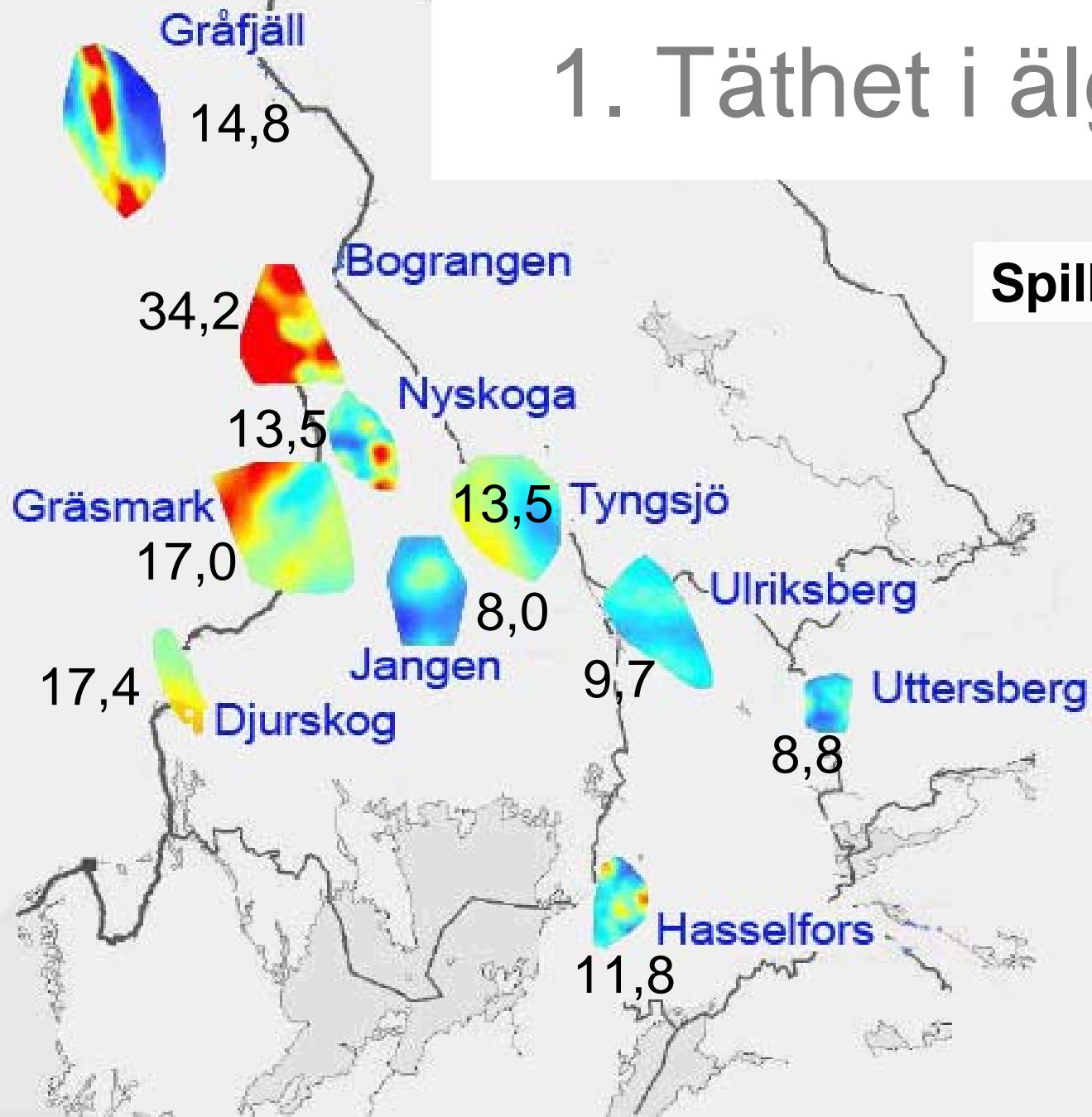
10 st i 9 revir

1. Täthet i älgstammen

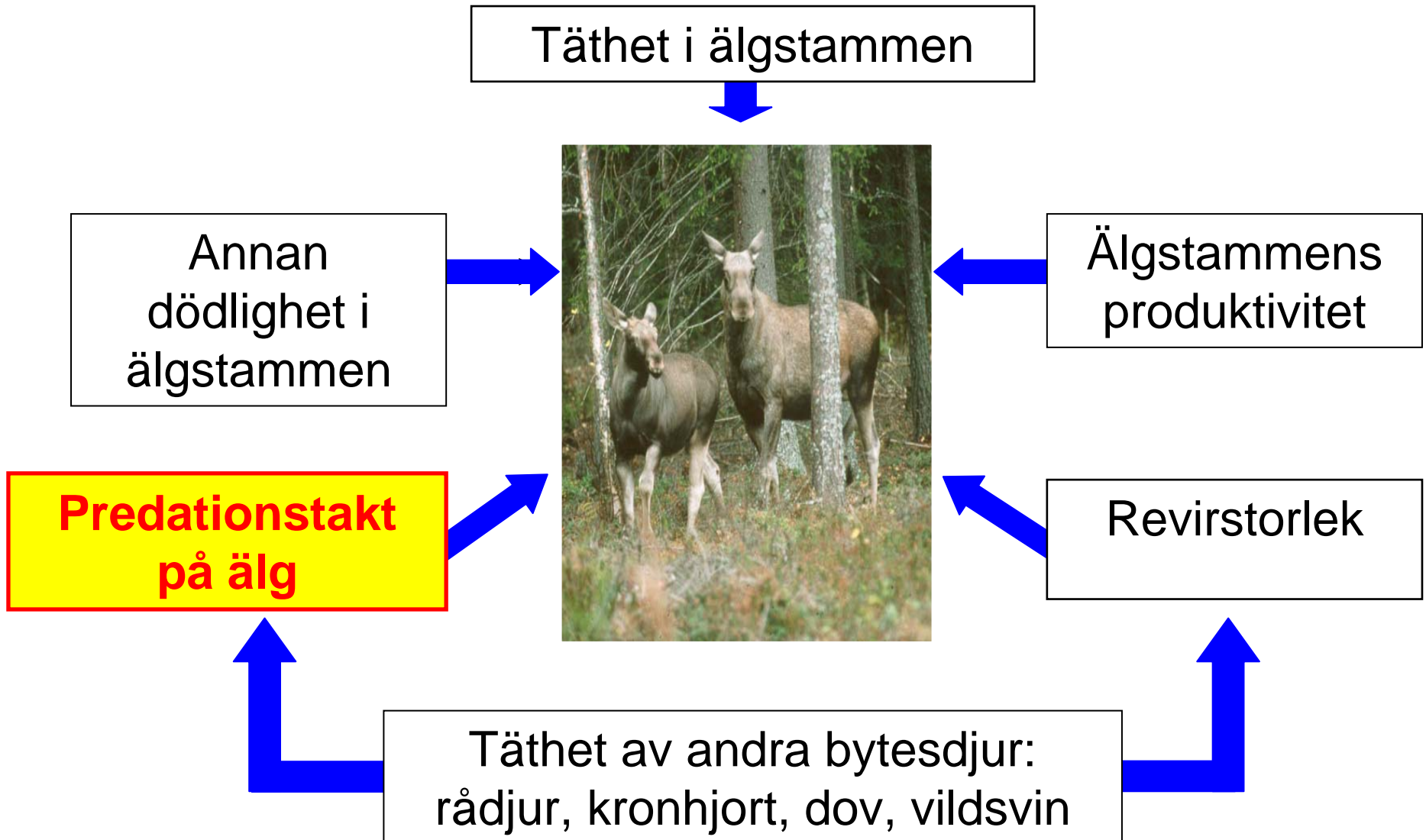

1. Täthet i älgstammen

Spillningsinventering

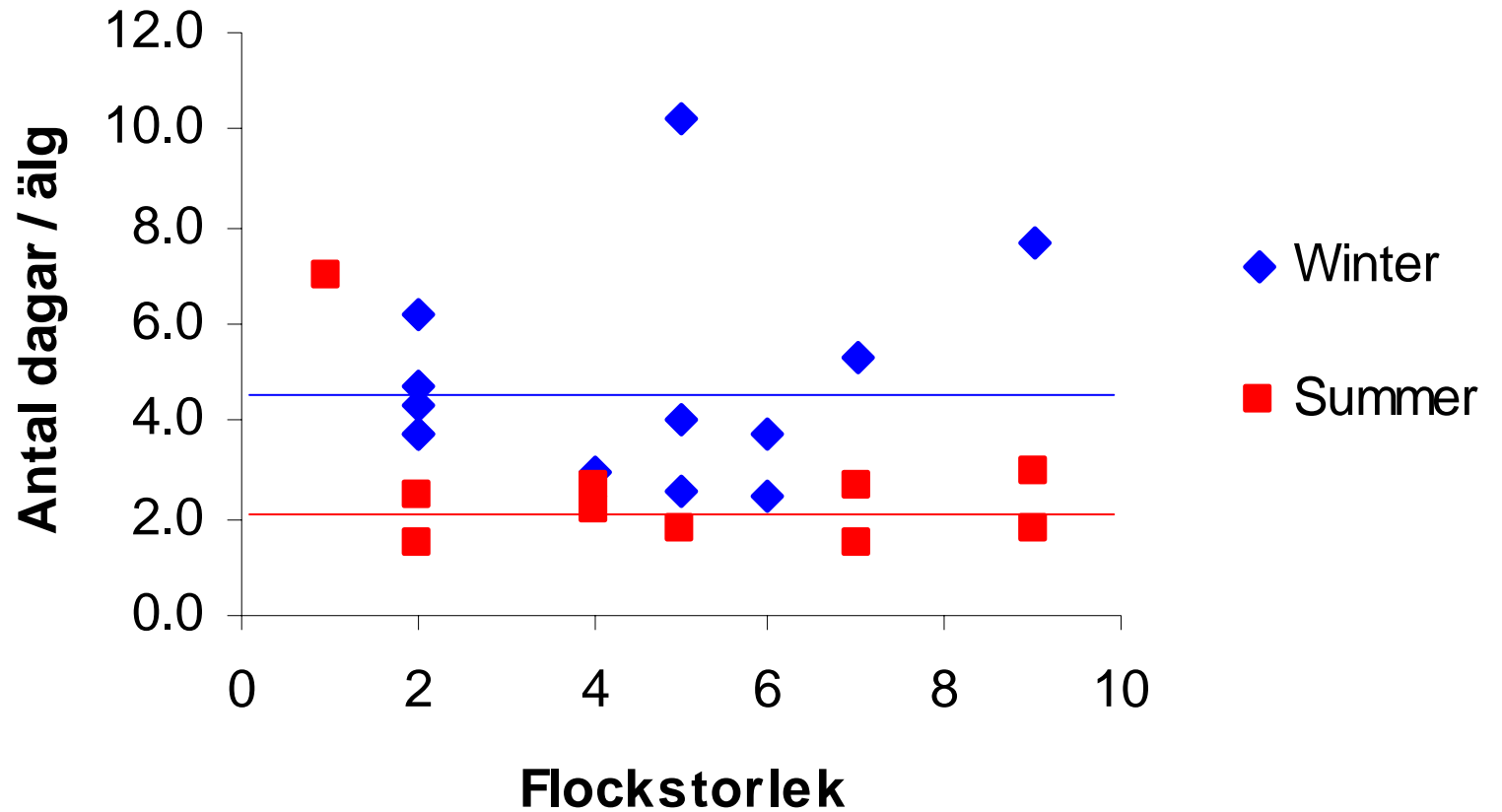
2. Predationstakt på älg

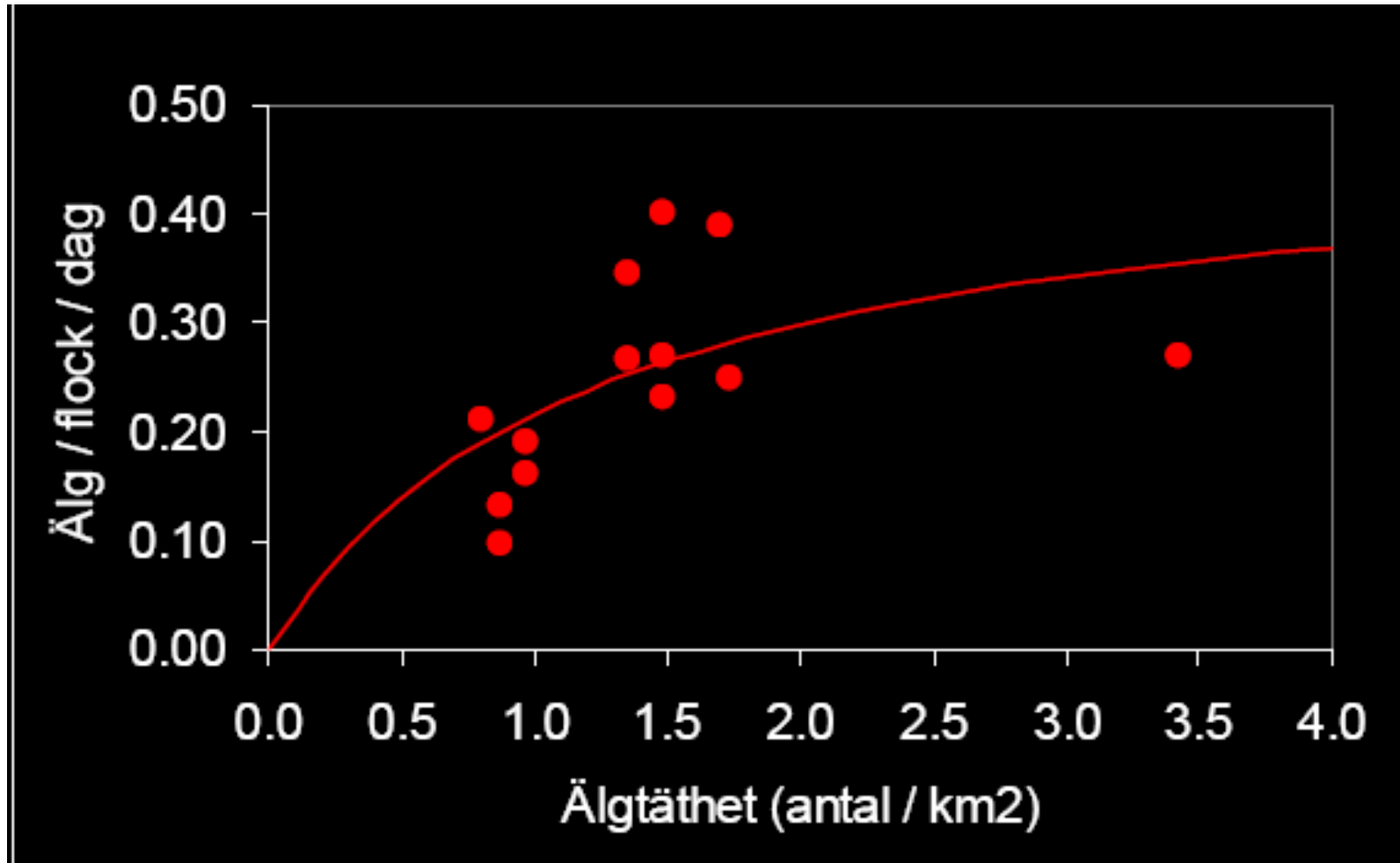

Predationstakt älg

(dagar / älg)

Predationstakt i förhållande till älgttäthet i 13 revir på vintern

2. Predationstakt på älg

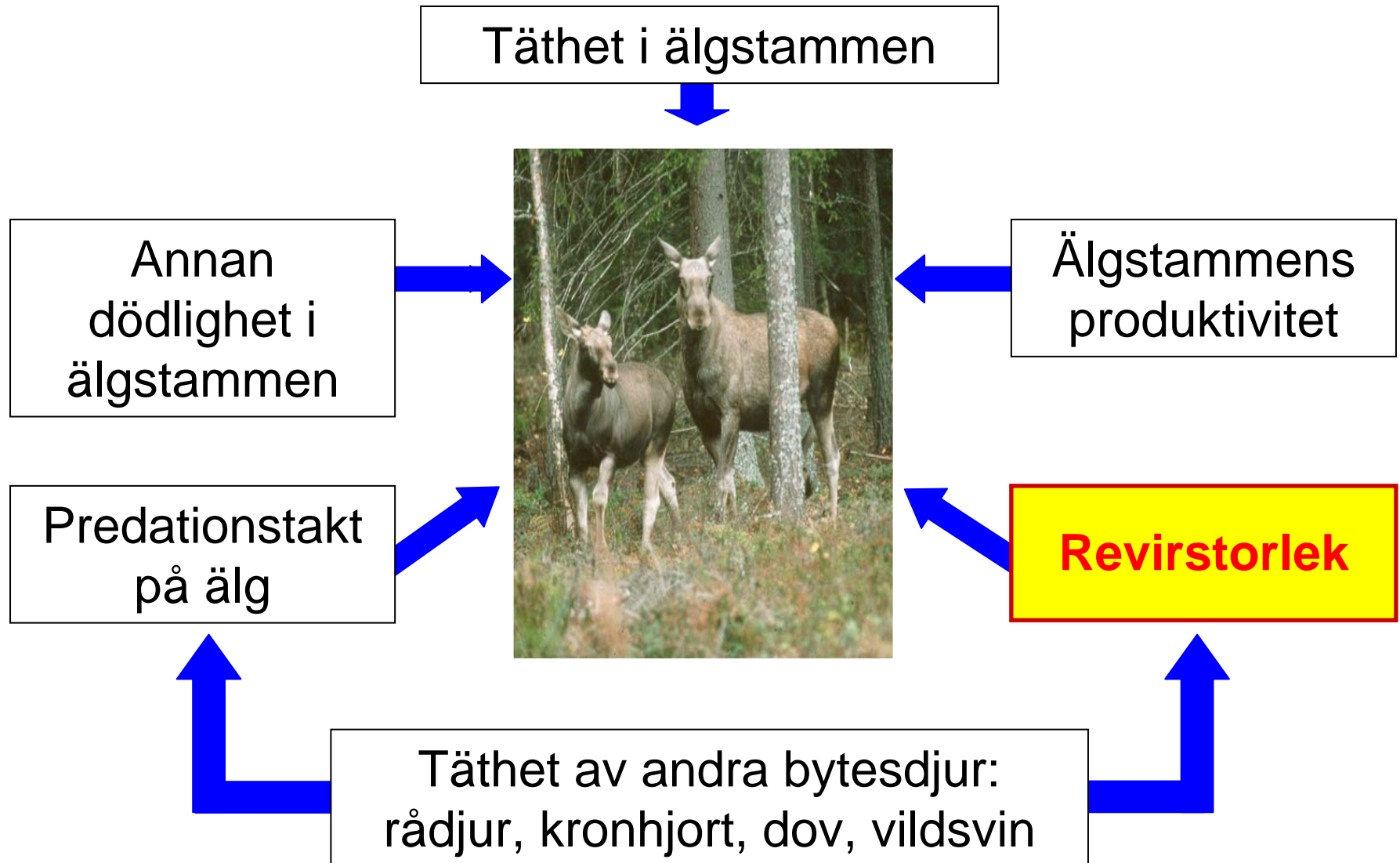
Uttag sommar (juni-sept): 50 – 80

Uttag vinter: (okt – maj) 50 – 60

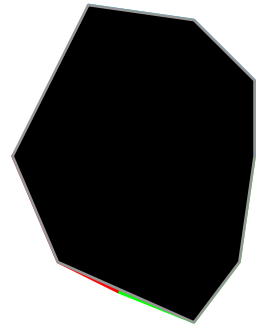
Årligt uttag i ett revir: 100 – 140

- Små familjegrupper eller par tar lika mycket älg som stora familjegrupper.
- Ju större flock desto bättre tas varje byte tillvara.
- På vintern tas färre älgar per vecka än på sommaren.

3. Revirstorlek

3. Revirstorlek

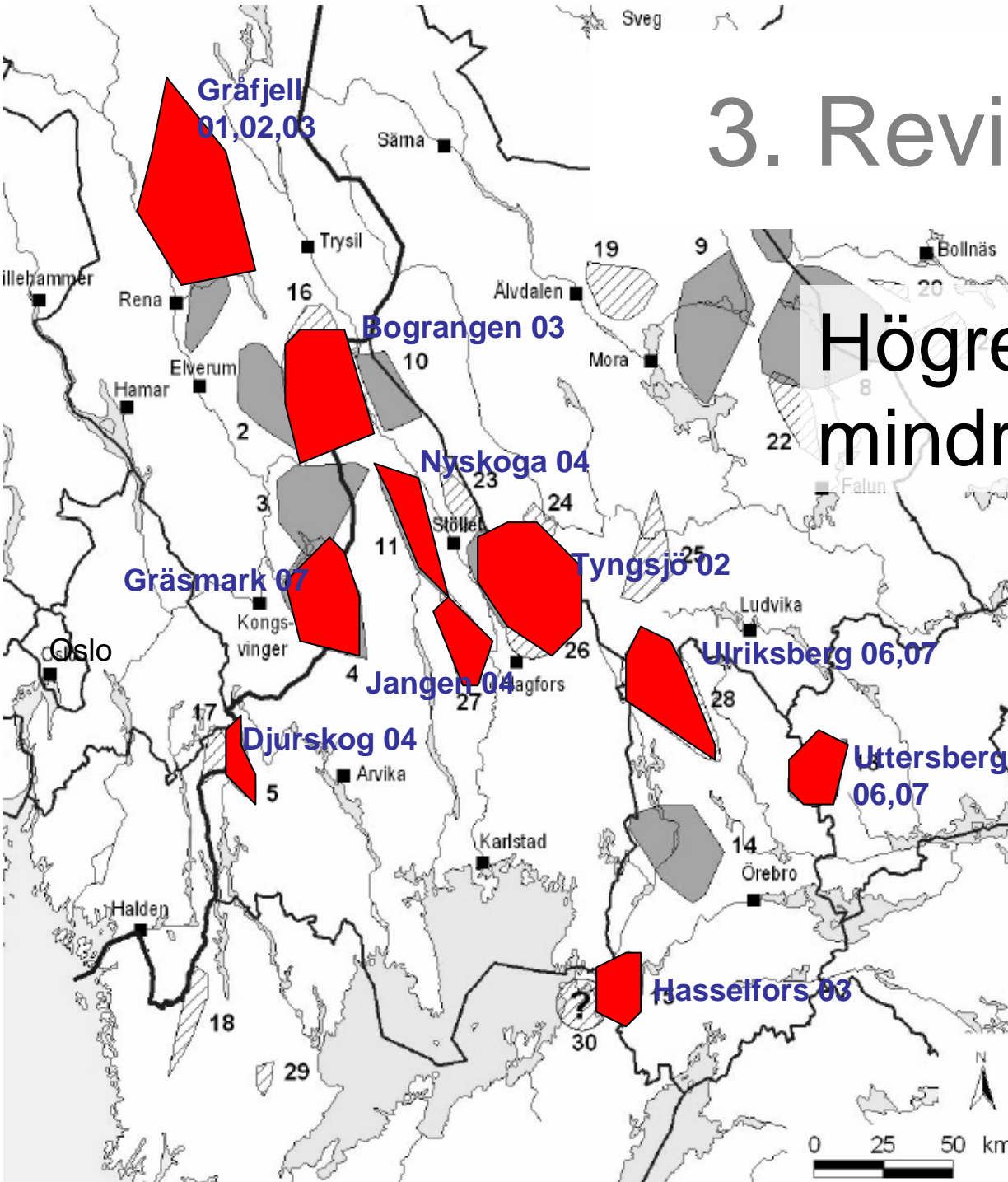

Högre predationstryck i mindre revir

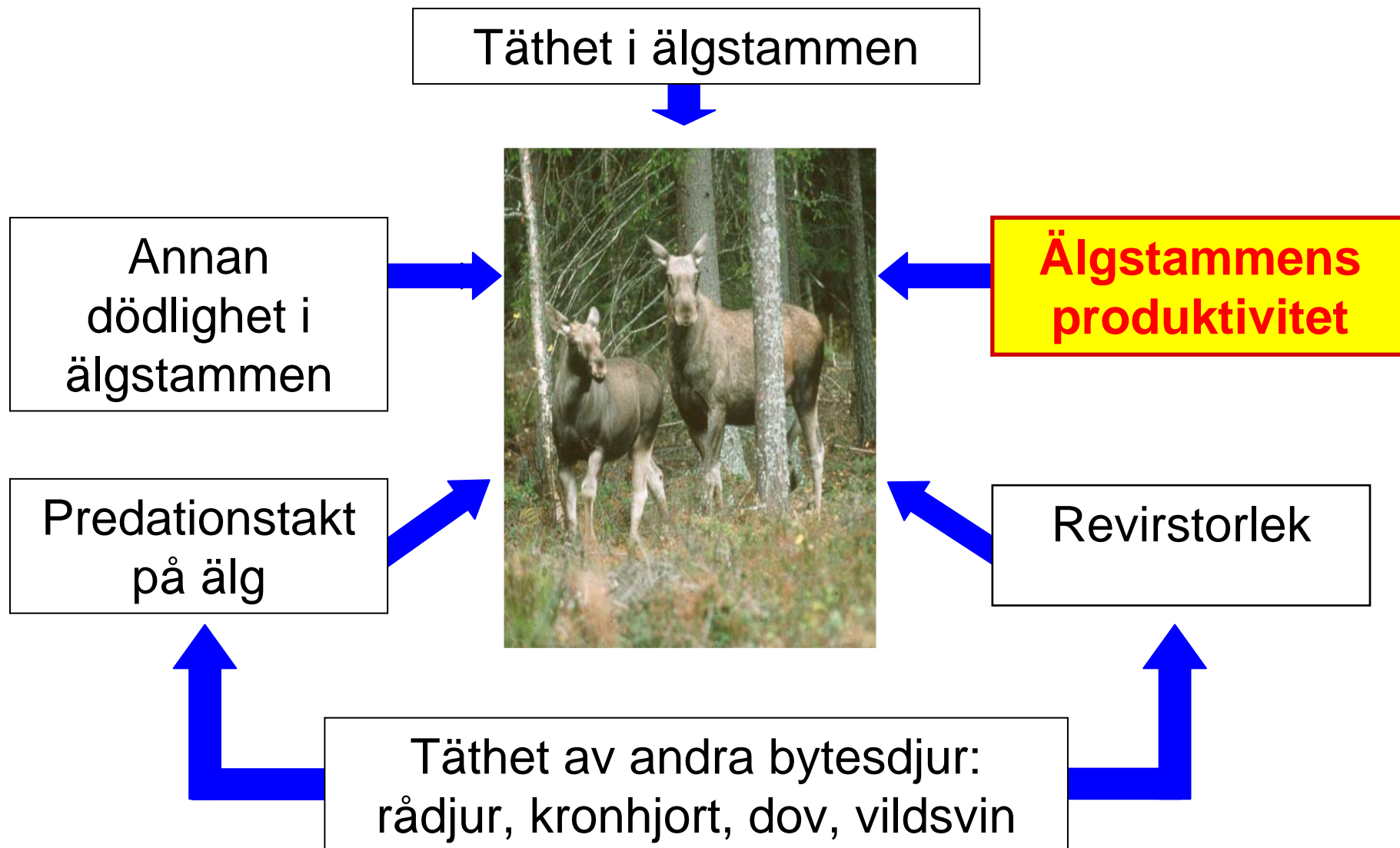
Revirstorlek:

30 000 – 200 000 ha

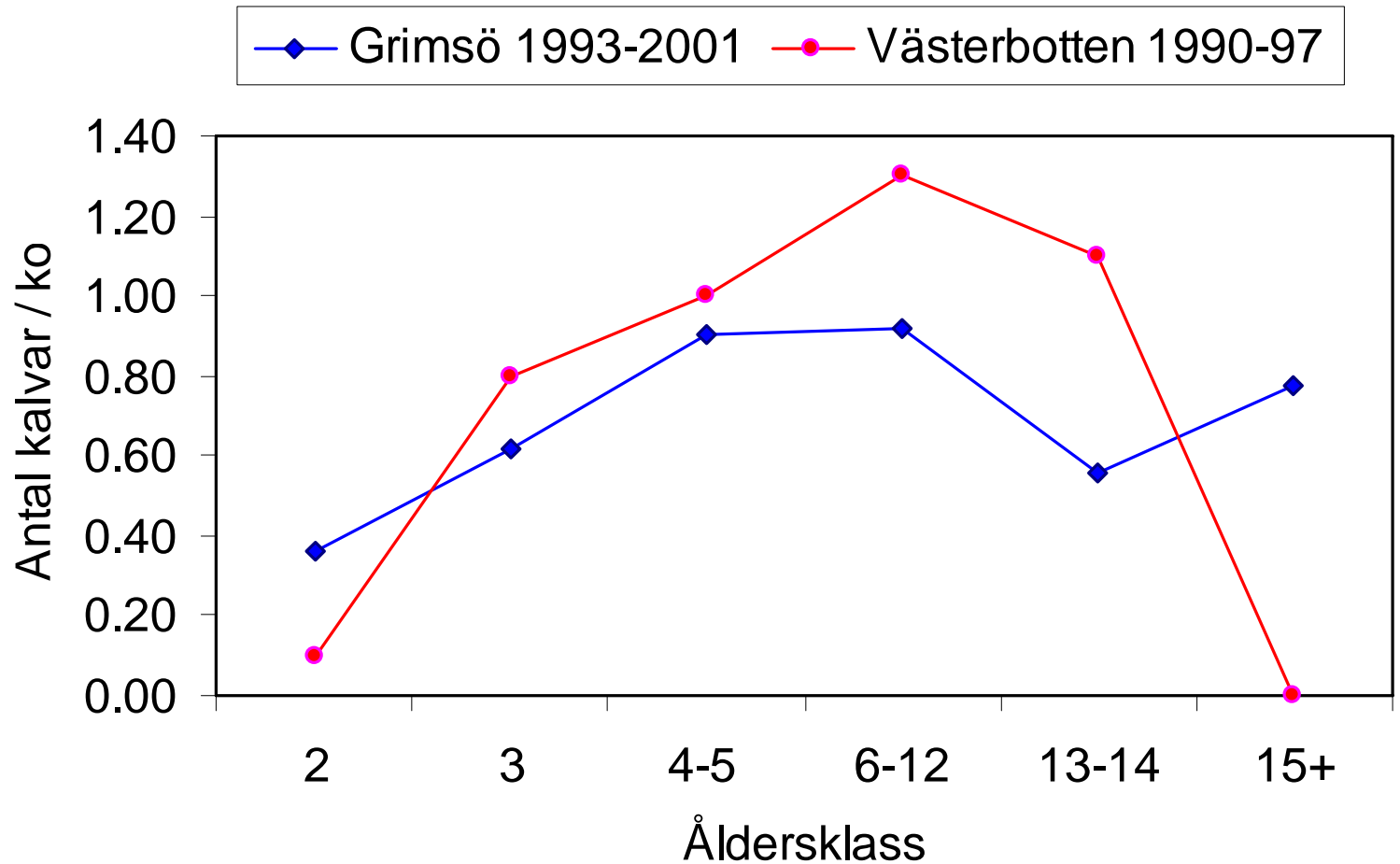
Ju mindre revir,
desto högre
vargtäthet

4. Älgstammens produktivitet

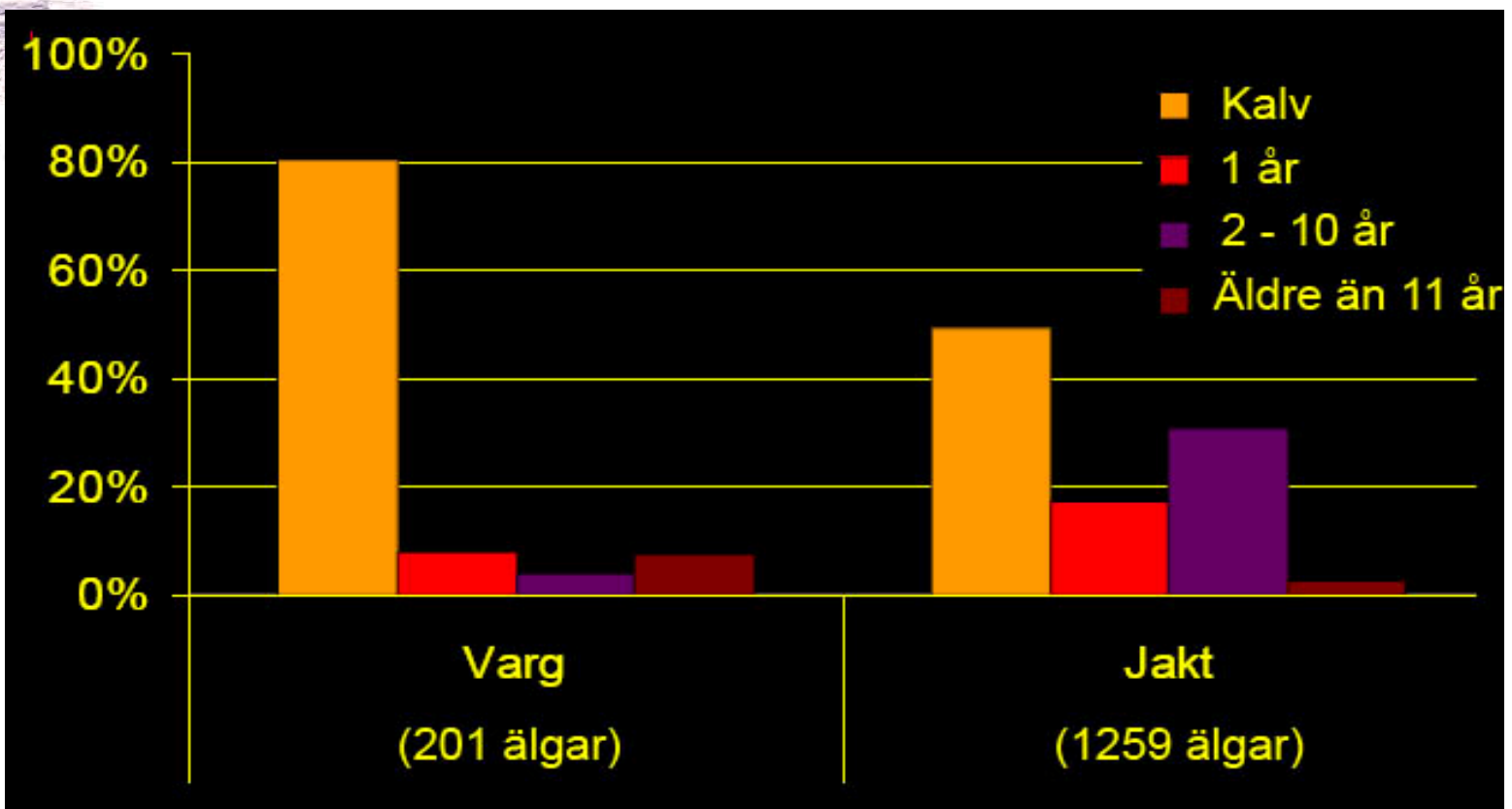

Kalvproduktion - ålder

Vargens urval jämfört med jägarnas

Vargen tar mer kalv och färre vuxna än jägarna

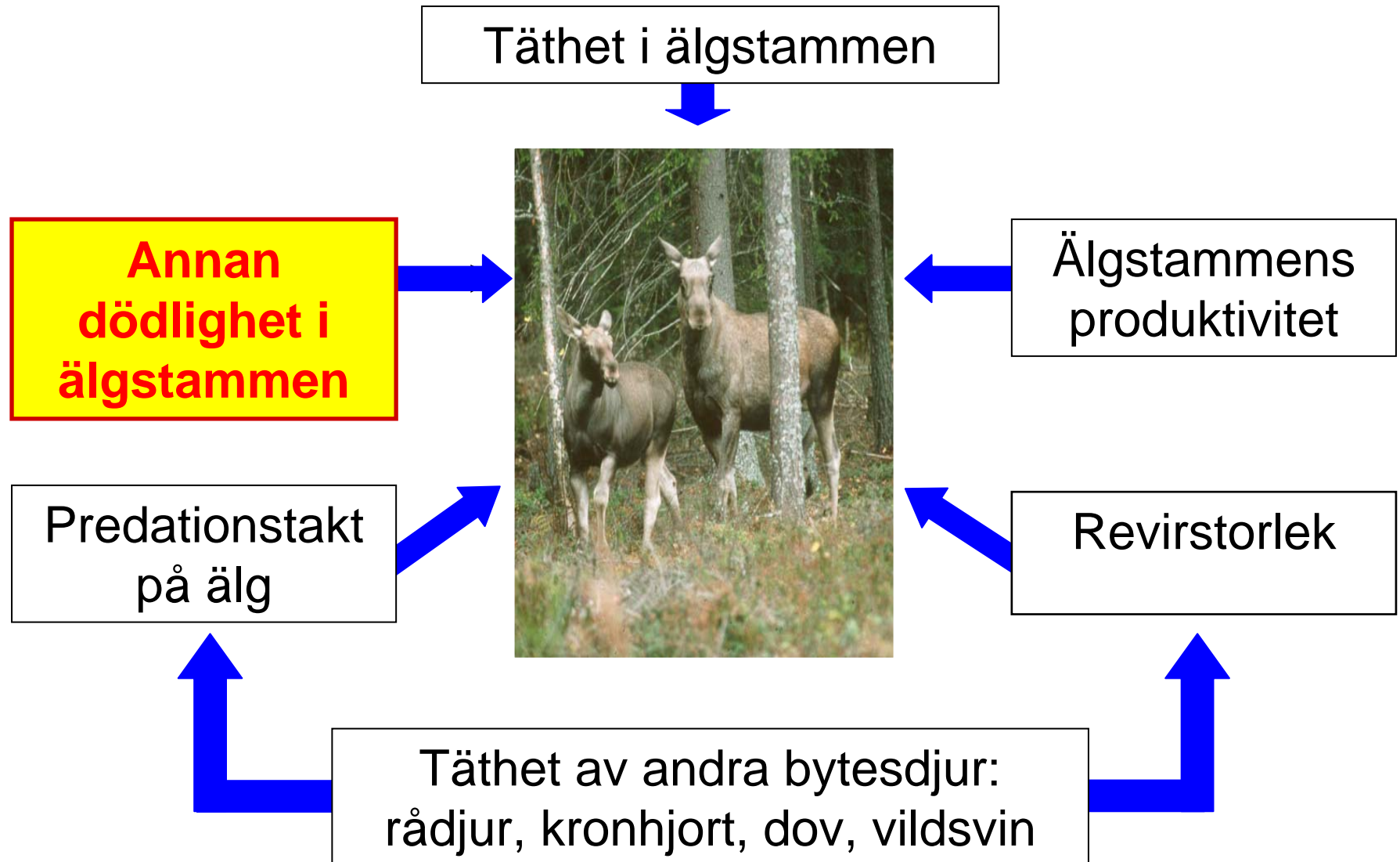

4. Älgstammens produktivitet

Det årliga möjliga uttaget beror på älgstammens nettotillväxt (i genomsnitt ca 40%).

Vargar tar främst älgkalvar, fjolåringar och gamla kor, vilka inte påverkar älgstammens produktivitet.

5. Annan dödlighet i älgstammen

5. Annan dödlighet i älgstammen

2 - 4% av älgstammen dör på grund av trafik eller tågolyckor varje år.

En björn tar i genomsnitt 3 - 4 älgkalvar och 0,3 vuxna älgar per år.

Björnen tar främst älgkalvar i späd ålder.

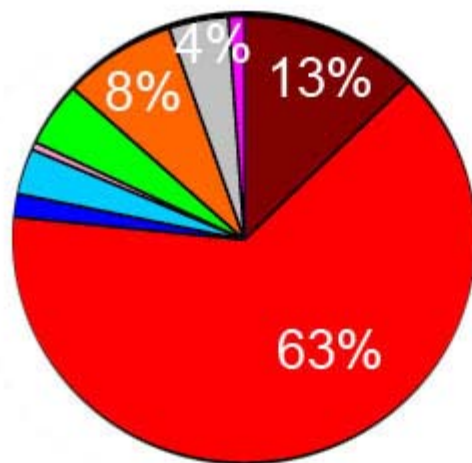
6. Täthet av andra bytesdjur

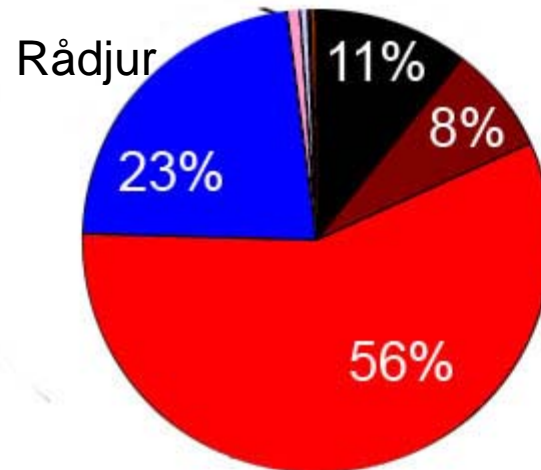
6. Täthet av andra bytesdjur

- Kunskap saknas om revir med andra bytesdjur än älg
- Vargen verkar föredra rådjur om de finns i tillräcklig mängd

Vargens bytesval (**antal byten**):

Sommar

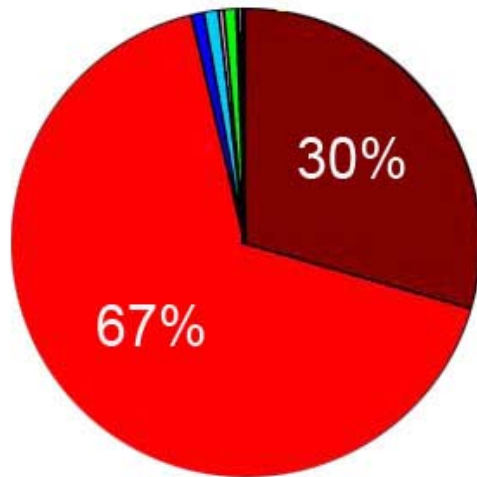
Vinter

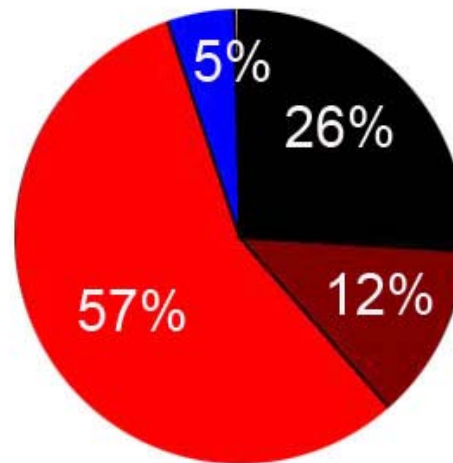
6. Täthet av andra bytesdjur

- Kunskap saknas om revir med andra bytesdjur än älg
- Vargen verkar föredra rådjur om de finns i tillräcklig mängd

Vargens bytesval (**kg biomassa**):

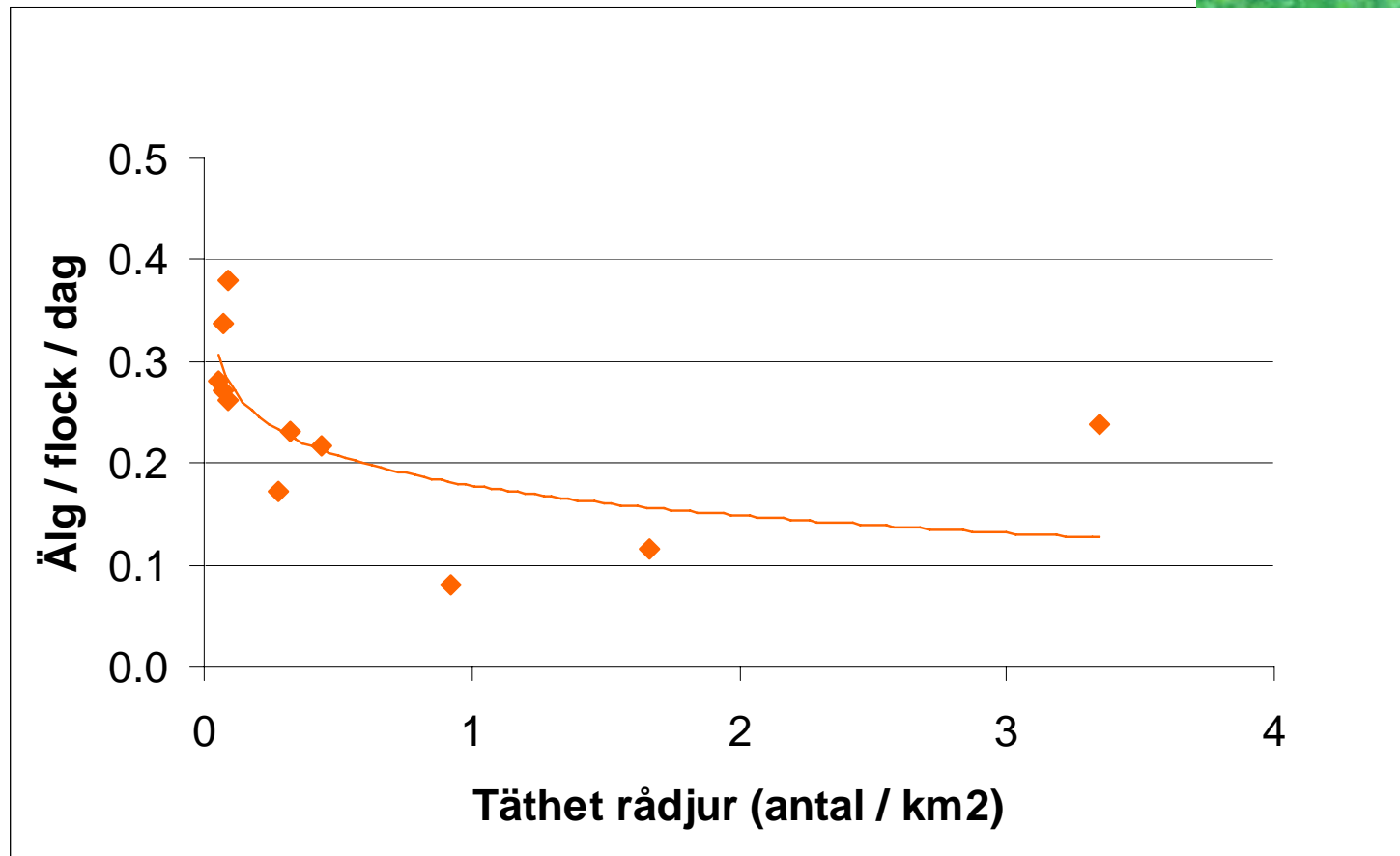
Sommar

Vinter

Vid mycket höga tätheter
av rådjur tas mindre älg

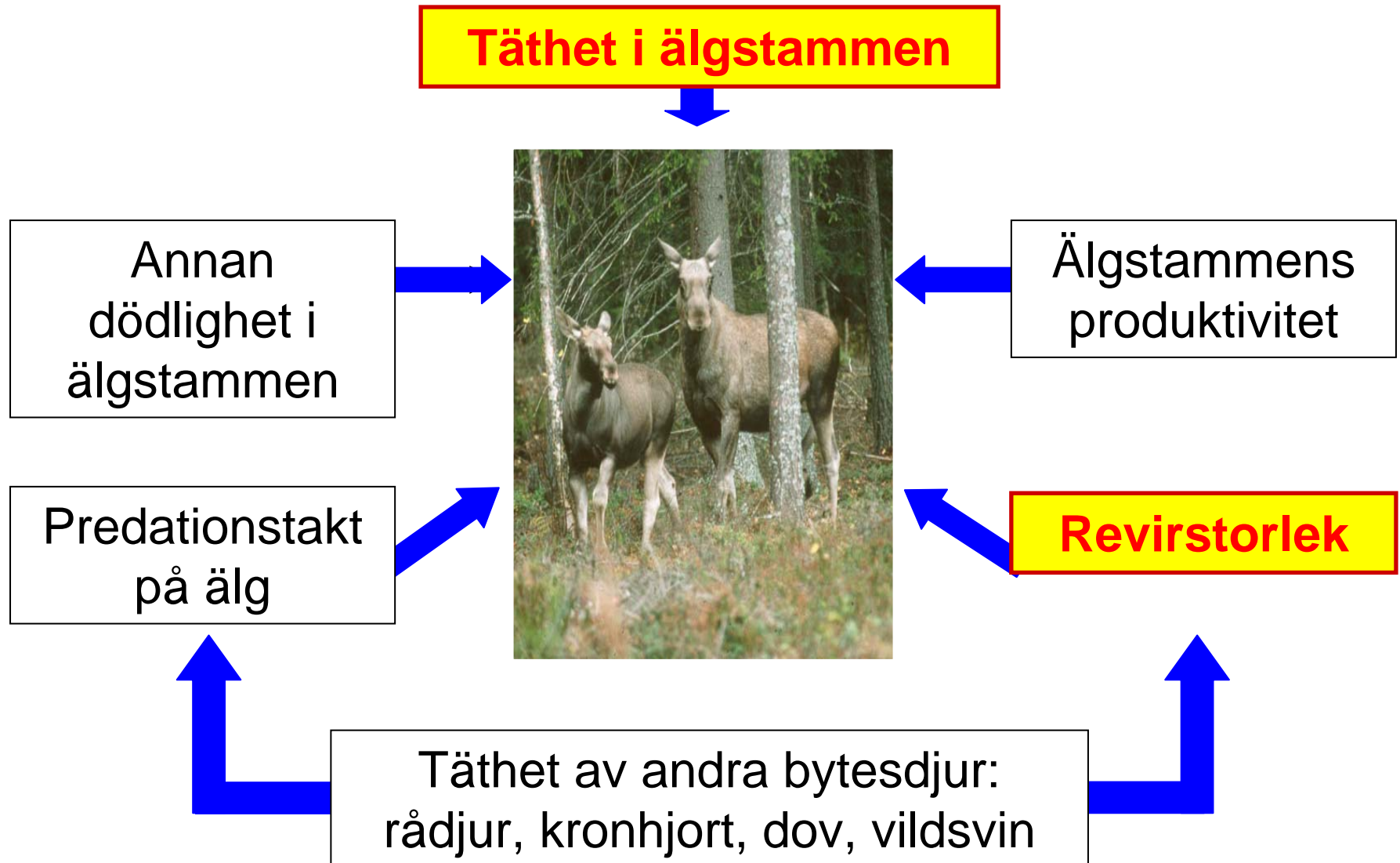

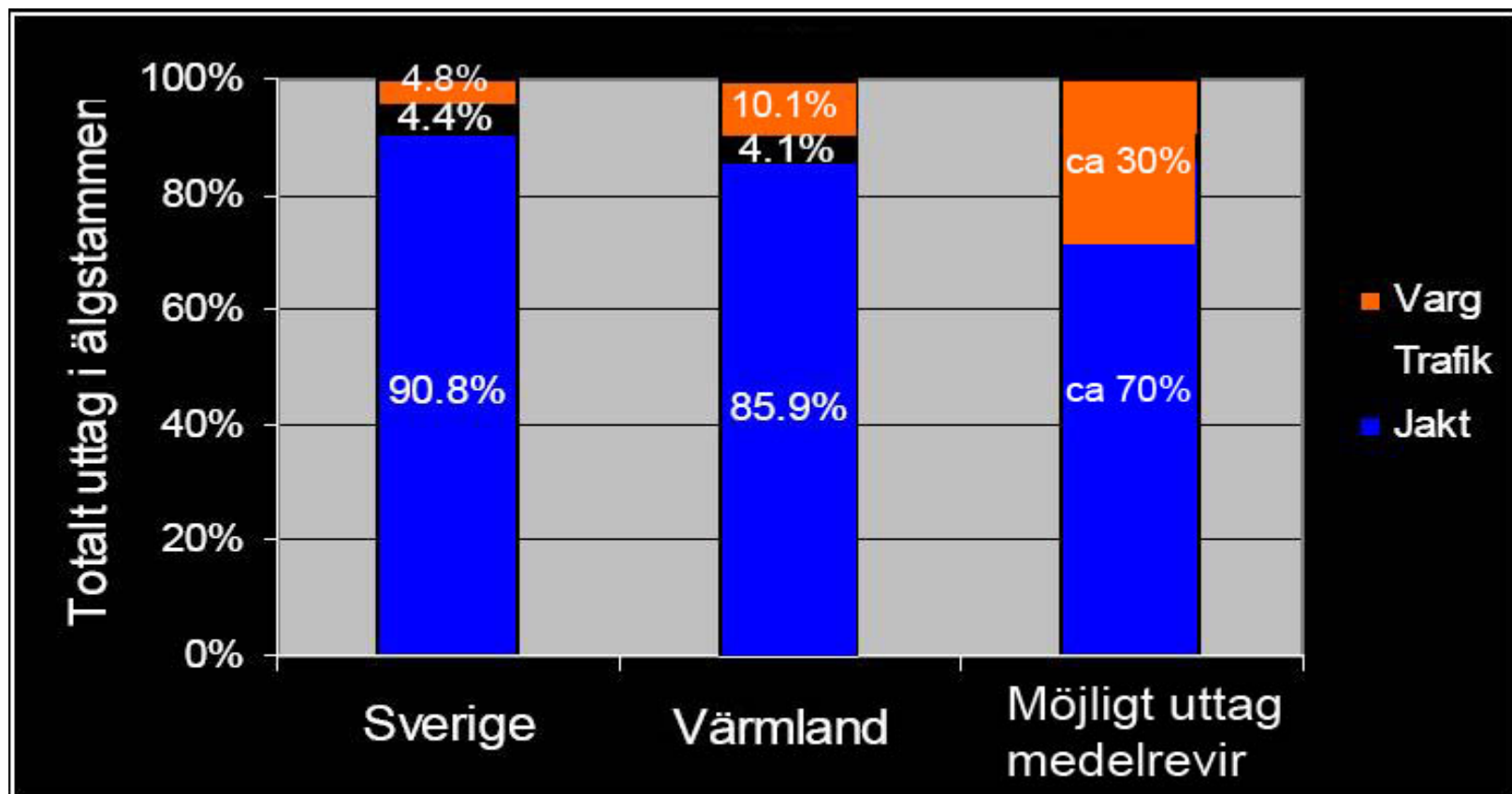
Sammanfattning

- Vargens föda i Mellansverige är främst älg
- Vargen tar ungefär lika många älgar oavsett flockstorlek och älgtäthet
- Vargen tar årligen 100-140 älgar per revir
- Uttaget blir 0,8 – 3 älgar/1000 ha beroende revirstorlek
- Annan dödlighet, och alternativa byten betyder relativt lite

Vad har störst påverkan på jakten?

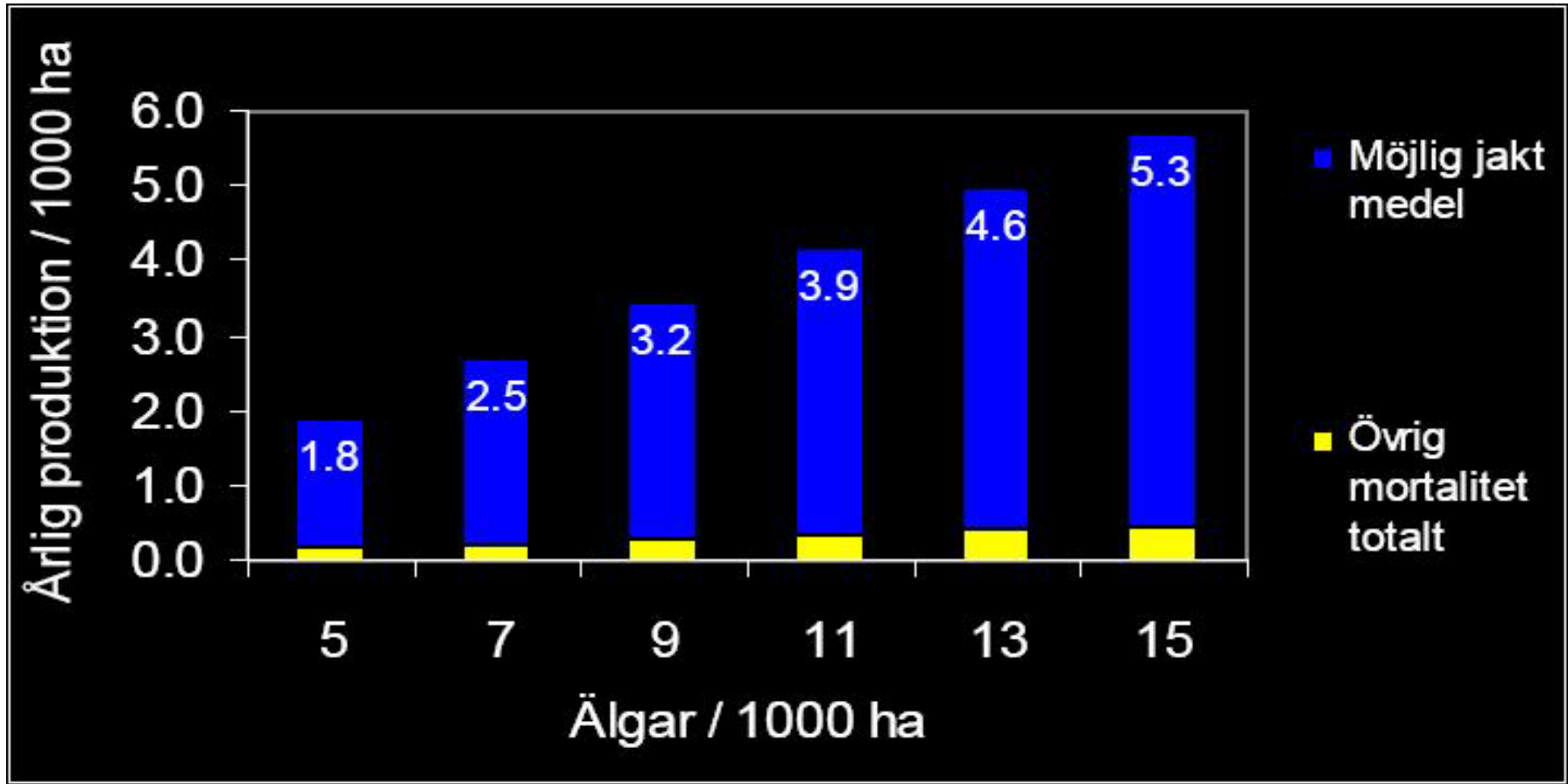

Vargens uttag

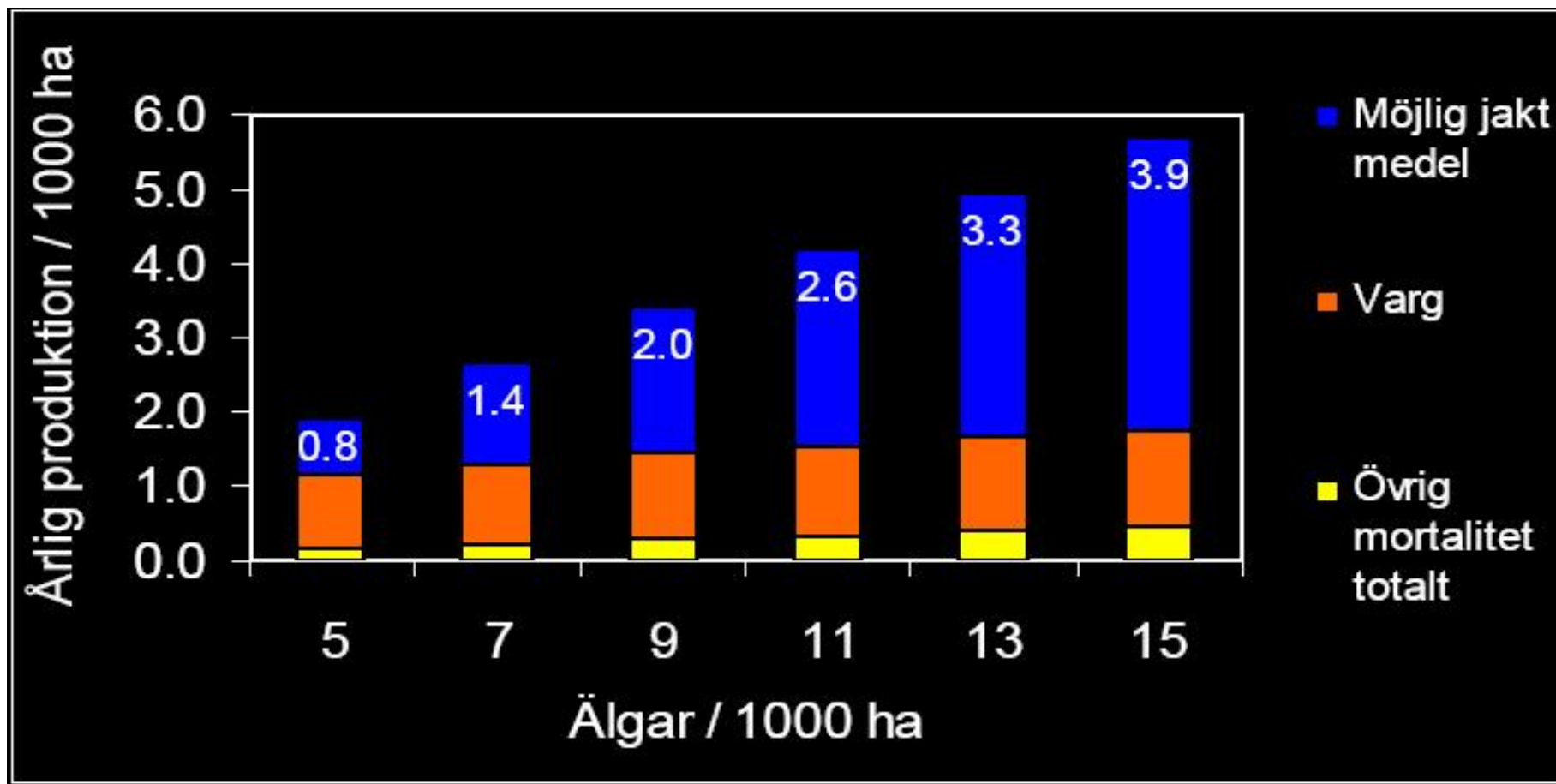

Vargens uttag är ett lokalt problem, inte ett nationellt.

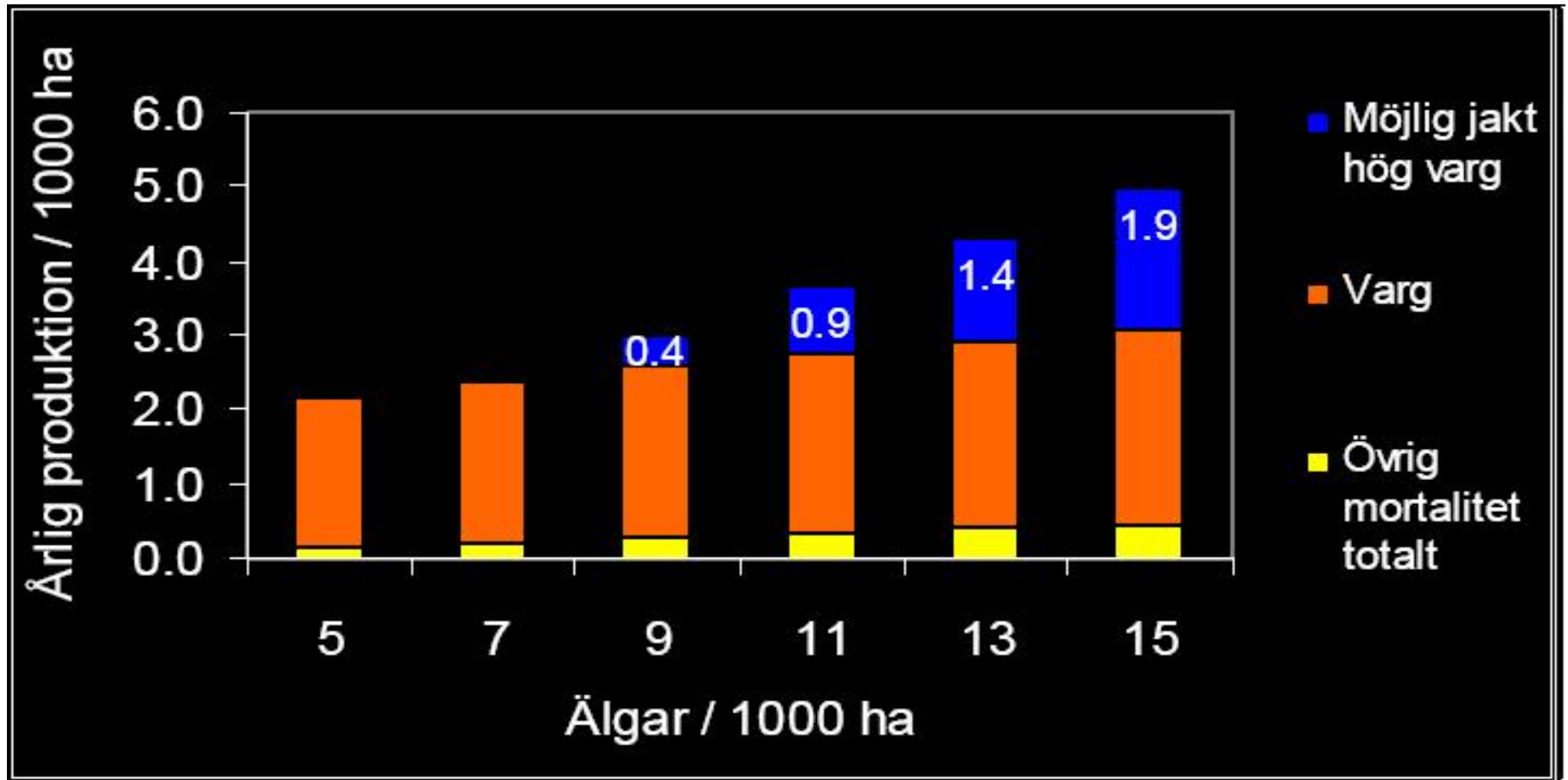
Möjligt jaktuttag utan rovdjur

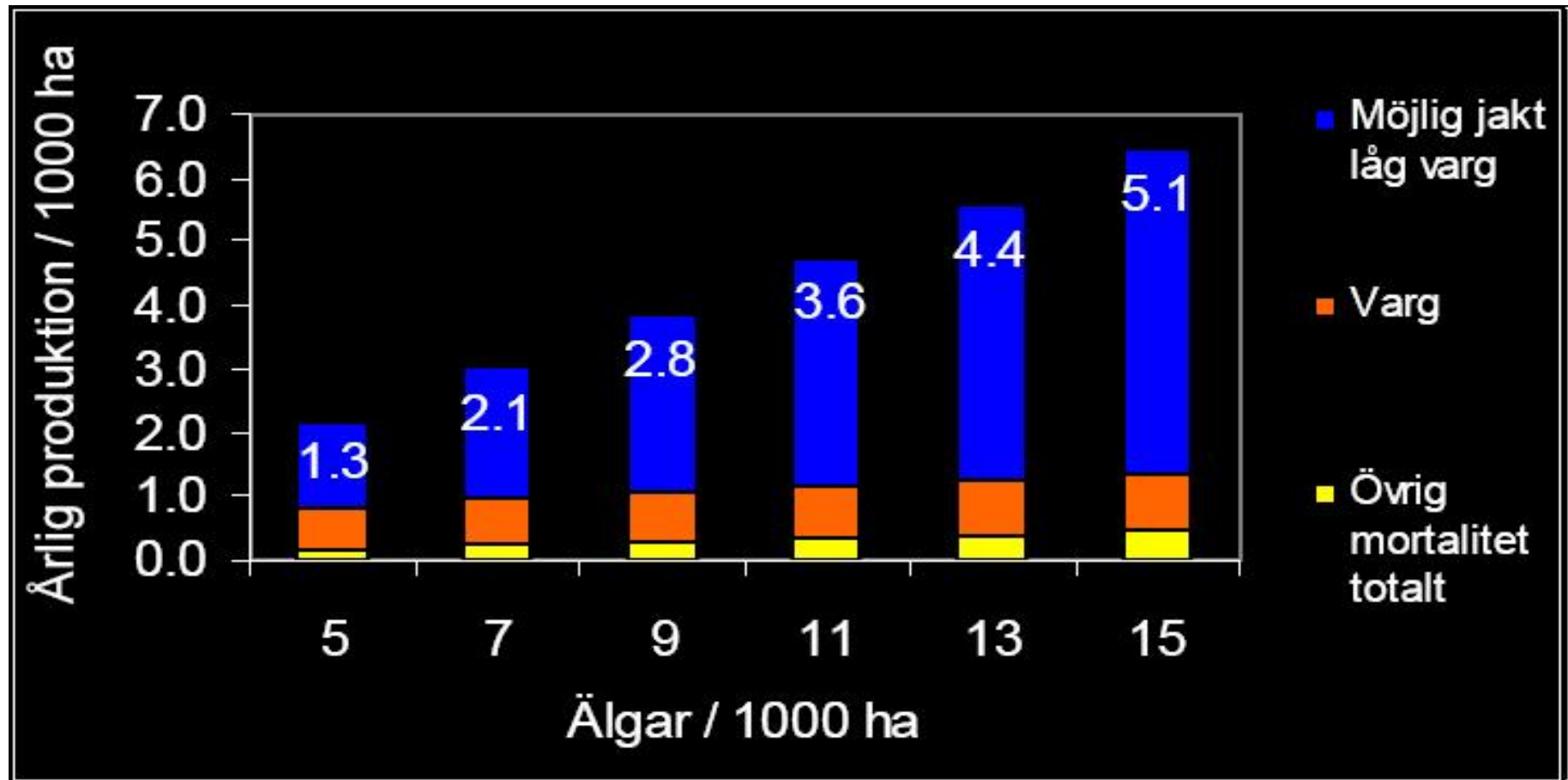
Möjligt uttag i ett medelstort revir

Möjligt uttag i ett litet revir

Möjligt uttag i ett stort revir

Skogsbruk

Älgjakt

Tät vargstam

Skogsbruk

Älgjakt

Tät vargstam

Skogsbruk

Älgjakt

Tät vargstam

Fler än 7 älgar/1000 ha

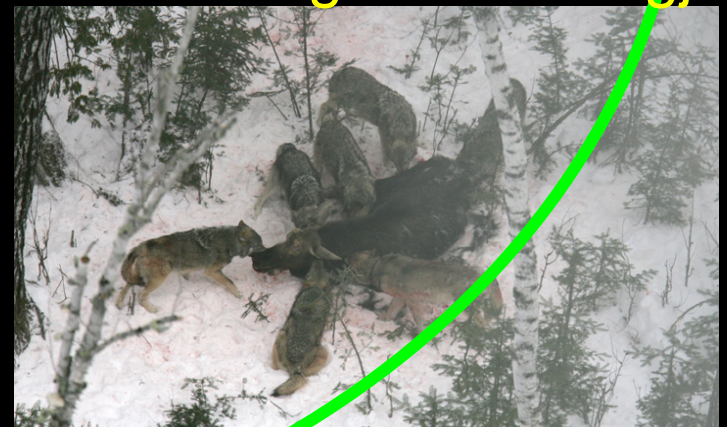

Kompromisser

Acceptera lägre älgavskjutning

Uttunnad vargstam = vargjakt

Sammanfattning

- Vargen tar främst älgkalv och i andra hand fjolåringar och gamla älgkor.
- Vargrevirens storlek och älgens täthet har störst påverkan på möjligheten till jakt.
- Är älgtätheten lägre än 6 älgar/1000 ha i ett vargrevir, blir möjligheten till älgjakt starkt begränsad.

Slutsatser

- Det är svårt att beräkna lämpligt uttag av älg, särskilt i vargrevir.
- Det är nödvändigt med regelbundna inventeringar av älg och varg.

Skandinaviska Vargforskningsprojektet

stöds av:

Naturvårdsverket

WWF

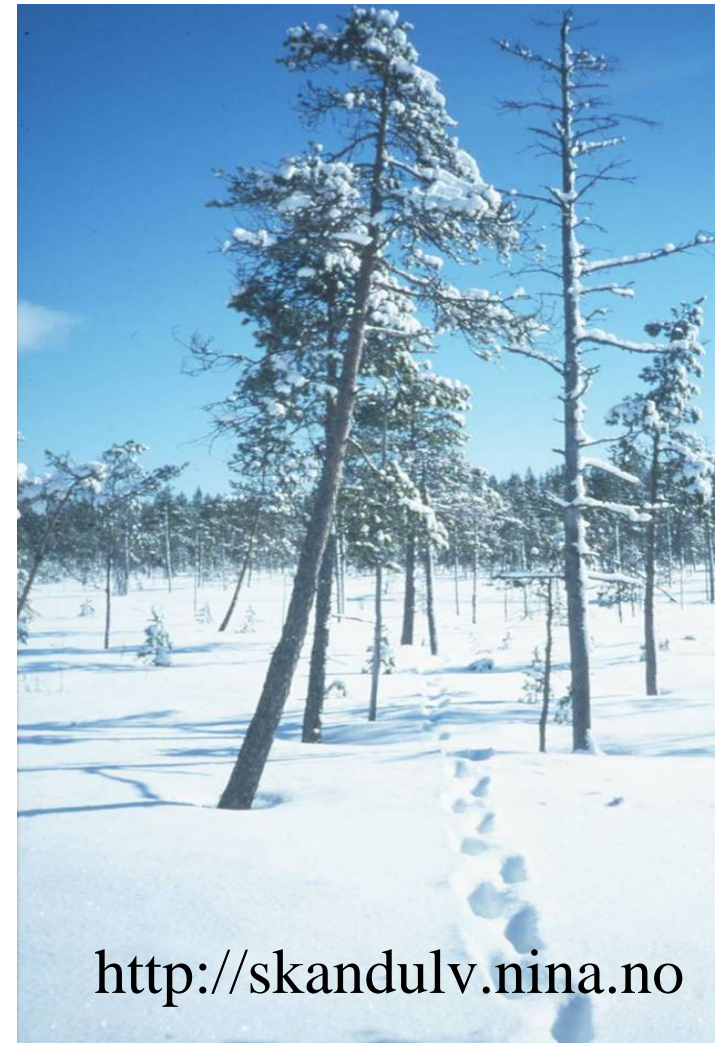
Svenska Jägareförbundet

Storaenso

Olle och Signhild Engkvist Stift.

Carl Tryggers Stiftelse

Kolmårdens Insamlingsstiftelse

<http://skandulv.nina.no>